

obrednika novog Reda pokore, dobro poslužiti i naše dvije instrukcije o pomirenju što su izišle u seriji »Dokumenti« kod »Kršćanske sadašnjosti« u Zagrebu.

7. U biskupijama s vjernicima različitih jezika biskupi mogu odgoditi obavezno primjenjivanje novog Reda pomirenja dok ne budu imali prijevode za te jezike.

Osobe koje zbog starosti ili drugog opravdanog razloga nije moguće poučiti u novom obredu, mogu se i dalje ispovijedati po starom obredu, a odrješenje im se daje po novom obredu.

U Zadru, 13. listopada 1977.

Biskupi Jugoslavije

(AKSA 28. X. 1977, br. 43 (391) 77, prilog II, str. 1—2).

ISPOVIJED I PRVA PRIČEST DJECE

**Deklaracija Sv. Kongr. za sakramente i bogoštovlje i Sv. Kongr. za klerike
(Prot. N. 2/76, od 31. ožujka 1977.)**

Na postavljeno pitanje: da li je još dozvoljeno, i to kao opće pravilo, nakon Izjave od 24. svibnja 1973. prvu pričest dijeliti prije sakramenta pokore u onim župama u kojima se to prakticiralo ovih posljednjih godina?

Sv. Kongr. za sakramente i bogoštovlje i Sv. Kongr. za klerike, uz odobrenje Vrhovnog Svećenika, odgovorile su: Negative i u smislu same Izjave.

Smisao je pak Izjave da po isteku jedne godine od njezina objavljivanja prestanu svi eksperimenti primanja sv. pričesti bez prethodnog primanja sakramenta pokore, kako bi se obnovila disciplina Crkve u duhu dekreta »*Quam singulari*«.

Sv. Kongr. za sakramente i bogoštovlje te Sv. Kongr. za kler zajednički su izdale 24. svibnja 1973. izjavu *Summus Pontifex* (AAS 65 [1973] 410) kojom se potvrđuje da u Crkvi ostaje na snazi običaj da prvoj pričesti djece predhodi sakrament pokore i izričito rečeno da sa svršetkom školske godine 1972/73. moraju prestati svi eksperimenti u protivnom smislu, koji su prije dvije godine privremeno dopušteni.

Zaista, budući da je u nekim krajevima uveden običaj da se djeca pripuštaju na prvu pričest bez prehodne ispovijedi, Sveta Stolica je bila izrazila mišljenje da se mora obdržavati tradicionalna praksa prema *Addendum* u Općem katekizamskom direktoriju, kojeg je objavila Sv. Kongr. za kler 11. ožujka 1971. (AAS 64 [1972] 96—176) i u kojem se, uz ostalo, dopuštalo da se poduzeti eksperimenti mogu produžiti za neko vrijeme, ali »nakon dogovora s Apostolskom Stolicom«. No, spomenuta Izjava, koju je potvrdio Vrhovni Svećenik, dokončava takve eksperimente određujući da se svi i posvuda moraju pokoravati dekretu *Quam singulari* Pija X. (AAS 2 [1910] 577—583) koji određuje da se djeca pripuštaju na sakramente pokore i pričesti nakon što su došli na dob razuma.

Ipak i nakon izjave *Summus Pontifex* u nekim mjestima nije prestala nesigurnost i pometnja oko crkvene discipline u toj stvari pa se nastavilo s pripuštanjem djece na pričest bez predhodne ispovijedi. To je pak izazvalo biskupe, svećenike i roditelje pa su uputili niz prijava i molba Svetoj Stolici. Zbog toga je Sveta Kongregacija za sakramente i bogoštovlje stvar ispitala. Rezultati toga ispitivanja doveli su do zaključka da je uputno ponovno razjasniti »smisao« spomenute Izjave i potvrditi norme Crkve putem službenog odgovora na upit o toj stvari kojeg je postavila jedna vjerska ustanova apostolskog života koja djeluje u raznim narodima. Taj je odgovor sada službeno objavljen.

Da bi se bolje razumjela važnost ovog posredstva, potrebno je imati pred očima spomenuti dekret *Quam singulari*. Ovaj dekret, priznajući da su uzroci zabluda, na koje se tada žalilo, u činjenici što nije bila točno određena dob razuma koja bi bila prikladna za primanje ispovijedi i pričesti, određuje da se ta dob — jednako za oba (sakramenta) — ima smatrati oko sedme godine i da od tada nastaje obveza udovoljiti dvostrukoj zapovijedi ispovijedi i pričesti: *Dob razuma — kao za ispovijed tako i za pričest — jest ona u kojoj dijete počne misliti, tj. oko sedme godine, bilo prije ili poslije. Od tog vremena počinje obavezivati dvosturka zapovijed ispovijedi i pričesti.* Da se pak ta dva sakramenta moraju primiti u tom redosljedu, slijedi iz konteksta, tj. onako kako ih Dekret stalno navada i spominje.

Upravo potreba da se zaštiti i unaprijedi dostojno primanje sakramenta Euharistije navelo je Crkvu da u njezinoj disciplini i pastoralnoj praksi ispovijed predhodi svetoj pričesti. Uostalom, opomena sv. Pavla (usp. 1 Kor 11, 28) uistinu treba služiti kao orijentacija i za djecu. Stoga se i oni trebaju ispitati prije sv. pričesti. Dijete, doduše, općenito nije u stanju samo jasno i sigurno obaviti taj ispit kako traži sv. Pavao, ali će mnogo lakše i sigurnije to učiniti s ispovjednikom. Zaista ima mnogo djece koja se uznemire i rastuže zbog malih stvari, a možda ne znaju ili potcjenjuju mnogo važnije stvari.

Također treba imati na pameti da su vrsni pastiri u katehetskoj praksi i pastoralnom iskustvu dokazali kako ispovijed djece ima veliku korist i blagodatan utjecaj za čitav njihov život, ako je dobro pripravljena i zgodno prilagođena njihovu shvaćanju i osjećaju.

U doba razuma dijete ima pravo u Crkvi primiti oba sakramenta. Stoga bi bila neka diskriminacija i nepravda, također i povreda njegove savjesti, ako bi se dijete pripremalo i pripuštalo samo na pričest. Ne može se reći da se djetetu ostavlja pravo na ispovijed, ako se to pravo zaista praktično ne ostvaruje.

Kad su djeca dovoljno poučena i svjesna naravi ovih dvaju sakramenata, neće imati poteškoće prvo pristupiti sakramentu pomirenja koji u njima budi, u osnovnom ali i temeljnom smislu, svijest moralnog dobra i zla te ih s većim znanjem i odgovornošću disponira na veliki susret s Isusom. Ovo osobno i živo uvjerenje o potrebi što dubljeg čišćenja za dostojno primanje Euharistije, u što se upućuje upravo prigodom prve pri-

česti ako je priprava razborito i prikladno obavljena, sigurno će pratiti djecu tijekom njihova života i doprinijeti da više cijene te češće i bolje pristupaju sakramentu pomirenja. To se ističe i u pismu Državnog tajništva za XXVI. Liturgijski tjedan u Firenzi: »Sveti Otac na koncu posebno naglašava ispovijed djece, naročito prvu ispovijed koja mora uvijek predhoditi prvu pričest, pa makar i u nekom razmaku od nje. Upravo u prvoj dobi odgoj treba zahvatiti ovu evangelizaciju pokore koja će kasnije sve jače i svjesnije potpomogati živu vjeru u slavljenju sakramenta i nadasve kod sigurnog i povezanog uvođenja u kršćanski život.«

Na koncu treba upozoriti da posebne društvene i kulturne prilike raznih naroda ne mogu zahtijevati drukčiji postupak u ovoj stvari zbog toga što je ljudska narav temeljno posvuda ista, a svrha duhovnog porasta, vlastita ovim sakramentima, jednaka je za sve. Zaista, kakav god bio društveni i kulturni poredak, dijete koje je kadro s razmjernim znanjem primiti Euharistiju, ono je isto tako u stanju imati svijest o grijehu i za nj u ispovijedi tražiti u Boga oprostjenje.

»Neka svatko ispita samog sebe te onda jede od kruha i pije iz kaleža, jer tko jede i pije, osudu svoju jede i pije ako u tome ne razabire Tijelo. Zbog toga su među vama mnogi slabi i bolesni, mnogi umiru. Kada bismo sami sebe prosuđivali, ne bismo bili kažnjavani. A Gospodin nas kaznama popravlja da ne budemo osuđeni sa svijetom« (1 Kor 11, 28—32).
